

Обявяването на Независимостта на Българската държава - 1908 г.

Публикувано от **legolas** на **22.09.2012**

Обявяване на Независимостта на България - 1908 г.

Обявяването на Независимостта на Българската държава е следствие на няколко различни фактора. На първо място, желанието на Австро-Унгария да анексира Босна и Херцеговина, която (според Берлинския договор от 1878) е окупирана за тридесетгодишен срок. Това е нарушаване на Берлинския договор и възможност за България да се възползва от това положение на международната сцена и да обяви своята Независимост. Самият цар Фердинанд води преговори с Австро-Унгария за съвместни действия.

Другият фактор са българо-турските отношения, които са свързани с промените във властта в Османската империя. На 11 юли 1908 г. в Турция избухва т.нар. Младотурска революция, която успява да постигне възстановяване на Конституцията от 1876 г. Техните действия не са достатъчно убедителни и вместо да въведат реформи в управлението, младотурците се насочват по линията на национализма. Събитията, случващи се в Цариград, активизират българската дипломация. Българският дипломатически агент в турската столица Ив. Ст. Гешов в писмо до външния министър на България лансира идеята за провъзгласяване на независимостта на страната. В началото правителството не споделя неговото мнение, защото смята, че моментът не е подходящ и е опасно за България. Според управляващите среди в България трябва да се изчака развитието на събитията в Турция и да се наблюдава реакцията на Великите сили.

Междувременно в Цариград става известният „инцидент Гешов“. На 30 август 1908 г. в столицата на османската империя е устроена гала вечер по случай рождения ден на султана, на която са поканени всички дипломатически мисии на различните държави с изключение на българския представител Ив. Ст. Гешов. С това си действие младотурците искат да подчертаят васалното положение на България. Гешов е отзован от Цариград, а Портата отзовава комисаря си от София. Инцидентът внася допълнително усложняване на обстановката на Балканския полуостров. Великите сили, в лицето на Англия, Франция и Русия правят опити да изгладят недоразумението, докато Германия и Австро-Унгария са доволни от изострянето на обстановката, което ще подкопае позициите на Антантата и ще улесни агресивните планове на Виена.

На 5 срещу 6 септември 1908 г. избухва стачка на служителите на Източните железници,

включително и на територията на Княжество България. В тази обстановка министър-председателят Ал. Малинов намира, че настъпва моментът да се действа решително. Неговата идея е да постави Европа и Турция пред свършен факт, а в същото време Фердинанд търси подкрепа в австроунгарските управляващи среди. На 10 септември по случай 60-годишнината на император Франц Йосиф той е приет в двореца в Будапеща като независим владетел.

На 16 септември е взето решение в Министерски съвет да се обяви независимостта на България на 21 септември 1908 г. на 22 септември Князът е във Велико Търново и с манифест обявява независимостта на страната. Новината се посреща с възторг в цялата страна. В много от градовете са организирани тържествени митинги. Първоначално Великите сили не признават обявяването на независимостта. Турция е най-засегнатата страна и отказва да признае търновския акт. Единствено при изплащане на сумата от 125 млн. франка тя е готова да признае независимостта. В преговорите се намесва и Русия, която предлага да опрости на Турция задълженията ѝ от Руско-турската война от 1877-1878 г. Срещу това Високата порта се отказва от своите искания и признава независимостта на Българската държава. След нея това правят и Великите сили.

Обявяването на българската независимост има огромно значение. България скъсва решително с едно унижително положение, наложено ѝ от Берлинския договор и се превръща в равноправен член на европейската общност. Тя получава правото да влиза свободно в всякакви политически, икономически и културни контакти, с която и да било страна в Европа и света. Ставайки суверенна държава, България не е длъжна да прилага режима на капитулациите, окончателно признава Източна Румелия за част от нея. Източните железници на българска територия се национализират, страната става нормален субект на международното право: може да обявява война и да сключва мир, а това е важно, като се вижда, че нещата на Балканите вървят към война с Османска Турция.